

המתעכב, וארבע או חמש היינו חמש לרבנן וארבע לר' יהודה, ולסיים תיכף שרבי אומר לעולם חמש כרבי יהודה, ואין זה אלא תמהון, ודו"ק.

לרבנן דאמרי נכנס נוטל שש וכו' לר"י דאמר נכנס נוטל שבעה וכו'. וכתב המהרש"א, דאביי הו"מ לאוקמא כולה כרבנן הא דאיכא משמר המתעכב נוטל ד' והא דליכא משמר המתעכב נוטל ה', וכן רבא הו"מ לאוקמא כולה בדאיכא משמר המתעכב אלא דלרבנן נוטל ה' ולר' יהודה נוטל ד'. לדבריו יש להקשות אמאי לא קאמר הש"ס דלרבנן נמי אית להו דנוטל מחצה ובהא פליגי, רבנן ס"ל כרבי יהודה ולהכי אמרו ד' או ה', ד' בדאיכא משמר המתעכב ה' בדליכא משמר המתעכב, אבל רבי ס"ל כרבנן ולהכי קאמר: לעולם נוטל ה' אפילו איכא משמר המתעכב, והך קרא "והיתה לאהרן" לאו רבי קאמר לה להביא ראיה לדבריו, אלא סתמא דברייתא קאמר לה לפרש מנ"ל דנוטל מחצה, וקאי בין ארבי ובין ארבנן. אלא על כרחך צ"ל משום דא"כ קשיא למאי נפ"מ נקטי רבנן ד' משום משמר המתעכב דליכא בכל שבת ושבת, לא הו"ל למימר אלא ה' לחוד, ורבי הו"ל למימר ששה דאיתא בכל שבת ושבת, והשתא ניחא נמי דאיצטריך אביי לתרץ ד' לרבי יהודה וה' לרבנן דאיתא בכל שבת ושבת, אבל רבא דחיקא ליה למימר דאיכא פלוגתא בנוטל מחצה, ולכן משני דכולה רבי היא אלא רבי רצה להשמיענו נמי דס"ל כר' יהודה, ואי הוי אמר בסתם דנוטל חמש איכא למיטעי ולומר לעולם ס"ל כרבנן וקאמר דלעולם אינו נוטל פחות מחמש ואפילו היכי דאיכא משמר המתעכב, משא"כ השתא דאמר ד' או ה' על כרחך ס"ל כר' יהודה, דאל"כ לימא ה' או ו' דאיתיה בכל שבת ושבת ה' לר' יהודה וששה לרבנן, או לימא ששה כרבנן, אלא על כרחך כר' יהודה ס"ל.

ויש להקשות, לפי סוגיא דהכא דבהנך ב' חלות דנוטל משמר הנכנס לר' יהודה אינו חולק בהו כהן גדול, א"כ מאי פריך הגמ' שילהי מסכת סוכה (דף נו:): מה מרויחין בהנך ב' חלות, הא לפ"ז אינם נוטלין לשבת הבאה אלא ה' חלות מ"מ הא מרויחין בזה דכהן גדול אינו חולק בהו, ואפשר דעדיפא מיניה משני הש"ס התם, ודו"ק.

[אוצר החכמה]

לרבנן דאמרי נכנס נוטל שש וכו' לר"י דאמר נכנס נוטל שבעה וכו'. ע' במהרש"א שכתב: וה"ה דהומ"ל כולי רבנן וכו', והא בדאיכא משמר המתעכב ובצר חדא מפלגא ד' בעי למשקיל וכו', וכן לקמן לאוקימתא דרבא דכולה כרבי, הומ"ל דכולה בדאיכא משמר המתעכב לרבנן וכו', ע"ש.

ולכאורה קושיתו הראשונה לאביי יש ליישב, דאי הוי מוקי כרבנן וכאן דאיכא משמר המתעכב וכו', א"כ תיקשי סיפא דקתני: רבי אומר לעולם חמש, מ"מ, אי סובר כרבנן

דנכנס נוטל שש, וא"כ אי ליכא משמר המתעכב, שש הוא נוטל. ואי סבר כר' יהודה דב' בשכר הגפת דלתות, א"כ אי איכא נמי משמר המתעכב, הפלגא נשאר רק ד', ומאי "לעולם חמש". (וידחק לומר דרבי לעולם לא יפתח מחמש קאמר, וסובר כרבנן. דעל כרחך הא גופא מקשה הש"ס לקמן לרבא: אי הכי רבי אומר וכו'. דלכאורה י"ל דת"ק סבר כרבי לאוקימתא דרבא דפלגא שקיל, רק סבר כר' יהודה דב' בשכר הגפת דלתות, ובאיכא משמר וכו', ורבי סובר כרבנן דהנכנס נוטל שש. רק קושית הש"ס היא מאי "לעולם חמש", דאי ליכא משמר וכו' שש הוא דנוטל).

אבל כדאוקי אביי, ד' לר' יהודה וה' לרבנן, י"ל הואיל ולא הזכיר כלל ת"ק בדבריו ממשמר המתעכב דמיירי בכל השנה כולה, על זה פליגי רבי ואמר לעולם חמשה דפלגא שקל, וסבר כר' יהודה דב' בשכר הגפת דלתות (ובאמת אי איכא משמר המתעכב נוטל ד'), וא"כ לק"מ קושיתו הנ"ל.

רק קושיתו השניה לאוקימתא דרבא דמוקי כולה כרבי דפלגא שקיל, על זה שפיר מקשה לוקמי כולה בדאיכא משמר המתעכב, ולרבנן דאמרי הנכנס נוטל שש, פלגא חמש הוא דשקיל ולר' יהודה וכו' ד' הוא דשקיל, ואז אפשר דלא תיקשי נמי קושית הש"ס: אי הכי רבי אומר לעולם חמש, די"ל דקאי את"ק, ומיירי במשמר המתעכב, וסבר כרבנן. רק שמ"מ תיקשי, ד"לעולם" משמע בין במתעכב או לא. אולם יהיה איך שיהיה, הא אף לפי אוקימתא דרבא נמי קשיא דרבי כדמקשה הש"ס, וא"כ הו"ל לאוקמיה כהנ"ל.

אמנם מדברי הלח"מ בביאור דברי הרמב"ם (פ"ד מהלכות תמידין ומוספין הי"ד) שכתב, וז"ל: כהן גדול לעולם נוטל מכל משמר חצי החלות שזכה בהן, שנאמר "והיתה לאהרן ולבניו" וגו' ואין כהן גדול נוטל פרס, שאין זה כבודו, עכ"ל. ועל זה הרבה להשיב עליו הלח"מ, אי פסק כרבא מנ"ל דאין כהן גדול נוטל פרס, שזה הוכרח הש"ס רק לאוקימתא דאביי. ועוד, דהו"ל לבאר בהדיא, אי איכא משמר המתעכב נוטל רק חמש, ואי ליכא משמר נוטל שש, דהא פסק לעיל (שם הי"ב) כרבנן ולא כר' יהודה, ובהא דמשמר המתעכב לא פליגי רבנן עליו, על כן פירש דפסק כאביי, הואיל דרבא אסיק בש"ס בקושיא, לכך פסק כאביי וכרבי ולא כרבנן וכו', ע"ש.

הרי מדבריו מבואר, דלאביי דכוותיה פסק הרמב"ם לתירוצו, ליכא חילוק בין משמר המתעכב וכו', ועל כרחך דבהא פליגי אביי ורבא לשיטת הרמב"ם, דלאביי אף דאיכא משמר המתעכב נוטל מ"מ המחצה הכהן גדול אף ממשמר המתעכב, ולרבא לא נוטל הכהן גדול מאותן שתים של משמר המתעכב, כמ"ש [הלח"מ] בעצמו (שם הי"ג), דלרבא היכא דאיכא משמר המתעכב דאין נוטלים רק שתים, אין בדין שמאותן שתי החלות יקח הכהן גדול מהם המחצה, כיון שהגיע להם חלק מועט.